

Sophie de Lint van de Nationale Opera geeft blijk van een giftige ideologie inzake kunst

Posted on 15 juni 2024 by Eduard Bomhoff

Vorige week geprofiteerd van de nu nog lage btw op cultuur: 22,95 euro betaald voor het nieuwe boek van Lale Gül en 116 euro aan de Nationale Opera en naar Amsterdam gegaan voor *Fidelio* in de Stopera. Het goede nieuws: *Ik ben vrij* is mooi, want Lale Gül blijft even boeiend, belangrijk en eloquent als in haar eerdere *Ik ga leven*. Volgende week meer over haar analyse van christendom en islam en over haar sombere visie op de conservatieve Turkse moslims in Amsterdam.

En dan het slechte nieuws: de Nationale Opera geeft geen restitutie voor al betaalde toegangskarten voor de resterende opvoeringen van *Fidelio*.

200 euro subsidie per stoel

Vandaag verder over de Nationale Opera. Sophie de Lint zwaait daar een zwaar gesubsidieerde scepter. Mevrouw De Lint is ook schrijfster. Lale Gül schrijft een stuk

beter, maar die heeft er haar beroep van gemaakt. Lale Gül kan ook krachtiger en zuiverder zelf denken en doet hevig haar best om niet achter ondoordachte modes aan te lopen.

Daar schiet mevrouw De Lint tekort. En dat is ernstig want voor iedere avond in de grote zaal van de opera is ongeveer 200 euro subsidie extra nodig op elk van de 1600 stoelen bovenop wat de bezoekers betalen – ook als die stoel onbezet blijft. Misschien zou Lale Gül haar wel in een boze bui een eencellige noemen – de voorkeursterm in haar rijke repertoire voor Nederlanders die niet genoeg zelf nadenken. Ja, die Turken kunnen zich mooi krachtig uitdrukken. Ik herinner me nog mijn vriend uit Istanboel, professor Murat, in een vergadering aan onze universiteit in Bahrain: ‘Mijnheer, als ik u een kakkerlak noem zou dat een belediging zijn voor de kakkerlakken.’

We weten heel veel over het denken van mevrouw De Lint, want een groot afgedrukte foto plus twee pagina's tekst prijken sinds haar komst in iedere uitgave van het Vriendenblad van de Opera en in alle brochures. Ik zou niet denken dat die formule met de directeur groot vooraan de beste verkoop-formule is voor de Opera – een niet zo goed teken is dat kleine en grote giften aan de opera de laatste twee jaar met dertig procent zijn afgenomen.

Zelf heb ik ervaring als bestuurslid bij het Nederlands Dans Theater, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Holland Festival. Nooit stond de directeur op de eerste plaats in de reclame. Carel Birnie was medeoprichter van het NDT en werd algemeen bewonderd, maar we zagen mooie foto's van choreograaf Jiri Kilian en zijn dansers in de brochure. Bij het Holland Festival zorgde de directeur voor de programmering, maar ik herinner me niet dat hij in de verkoop zichzelf naar voren schoof. In Rotterdam was James Conlon toen de chef-dirigent en zijn portret stond natuurlijk in de seizoensbrochure, niet die van directeur Hans van Beers. Nergens was er een directeur die zo veel pagina's publiciteit voor zichzelf claimde.

Verbod voor witte tenors om Otello te spelen

Bij de Opera spant de nieuwe brochure de kroon. Een paginagrote nieuwe foto van mevrouw De Lint en nu zelfs drie pagina's over haar ideeën. Hier zijn er twee, en deze bezoeker is er niet blij mee. De unaniem afgekraakte *Fidelio* was – hopen we – een eenmalige miskleun, maar haar ideologie blijft gevaarlijk voor komende seizoenen.

Eén: haar eerste grote solo beslissing was om een al geboekte nieuwe opvoering van Verdi's *Otello* te cancelen vanwege 'het voortschrijdend inzicht dat een volledig wit team, óók de vertolker van *Otello*, problematisch is. Dit voelde niet meer goed met de huidige veranderingen in onze maatschappij... *Otello* in een hedendaagse vorm kan alleen maar in een team van kleur.' Andere operahuizen stoppen tegenwoordig wél met de oude gewoonte om Otello als een Zwarte Piet blackface te geven, maar ik geloof dat alleen mevrouw De Lint de rol voor witte tenors compleet wil verbieden. Een witte tenor kan dus volgens haar niet de rol spelen van een generaal uit Noord-Afrika die jaloers wordt op zijn vrouw (jaloerie is bij Verdi het hoofdthema en racisme speelt een heel geringe rol, minder nog dan bij Shakespeare). Zie bij voorbeeld [dit artikel](#).

Giftige ideologie

Gelukkig werkt mevrouw De Lint niet als directeur van het Concertgebouw. Dan had ze met dezelfde redenering Debussy's *Iberia* moeten verbieden, omdat de componist nooit in Spanje heeft gereisd. En de meesterlijke roman *Nostramo* van Joseph Conrad, een prachtig boek over Latijns-Amerika, was bij haar ook gecanceld, omdat de schrijver nooit meer heeft gezien van dat continent dan een of twee dagen vanaf zijn schip, dobberend buitengaats voor de kust van Venezuela. Een giftige ideologie om dan zo'n boek te verbieden.

Twee: 'Ik wil onze kunstvorm openbreken...we zijn nog steeds heel ver verwijderd van een publiek dat representatief is voor de bevolking. Daar werken we aan, het is [topprioriteit](#).' Mogen mensen niet verschillende smaken en voorkeuren hebben? De provinciestad waar ik woon is al heel lang erg goed in waterpolo. Moet het dan een topprioriteit zijn om team en toeschouwers representatief te maken voor de hele bevolking van Nederland?

In de sport zijn zulke ideeën terecht nooit aangeslagen. Wedstrijden winnen en supporters enthousiast houden zijn de prioriteiten voor het management, niet of team en toeschouwers wel de 'correcte' percentages van allerlei etnische groepen in de totale bevolking weerspiegelen. Ik houd van opera en muziek, maar weet niets van waterpolo; andersom is ook prima.

Als mevrouw De Lint had gezegd dat ze het makkelijker wil maken voor jonge mensen om eens van een opera te genieten – helemaal mee eens. Als Vredenburg in Utrecht een formule vindt om meer publiek te trekken voor klassieke muziek –

prachtig. Maar om als doel te stellen dat het publiek representatief moet zijn voor de hele bevolking is toch onzin. Laat het nieuwe kabinet snel muziek en sport weer goed terug brengen in het basisonderwijs, daarmee maken ze alle kinderen rijker.

Foute blik op kunst

Tot slot: mevrouw De Lint heeft ervaring in het vak, maar kennelijk niet in de marketing. Dan zou ze nooit haar eigen foto's en haar eigen bespiegelingen zo prominent voorin alle publicaties plaatsen. Niettemin heb ik ook dit jaar succesvolle producties gezien; *Innocence* was indrukwekkend, en *Trittico* prachtig geregisseerd en gezongen. Maar het schrappen van *Otello*, omdat de regisseur en de tenor wit zijn, verradt een foute blik op kunst en kunstenaars.

En piekeren dat het publiek nog niet representatief is voor de totale bevolking is gevaarlijk. Straks gaat mevrouw De Lint na een al opgevoerde nieuwe opera over Shell ook nog een opera betalen over stikstof om nog wat meer klimaatactivisten in het operahuis te krijgen.

Ze doet me denken aan die anekdote over de *Mona Lisa*: 'Ja, een mooi schilderij, maar Leonardo da Vinci had toch wel een hoekje kunnen inruimen voor de kindersterfte in Florence. Dat was toch het belangrijkste probleem van zijn tijd.'

Volgende week de heldere denkwereld van Lale Gül.

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.

Het zijn de donateurs die **Wynia's Week** mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#) . Hartelijk dank!